

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

20 Quomodo sit intelligenda ue[n]ditio ad certum mensurae modum facta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

proionum, & venditionum clausulæ claræ & efficaces, quas habet Speculator *Tit. de Emptio. & vendit. §. 1.* In secunda forma instrumentorum, veli. Quæ intra prædicta, scilicet: vendit eum omnibus & singulis quæ intra prædicta continentur confinjs, accessibus & egressibus suis vsque ad viam publicam, cum omnibus & singulis, quæ habet supra, vel infra, vel intra se, in integrum, omni iure, actione, vsu, seu requisitione, sibi, seu dictæ rei, vel pro ea quomodolibet competenti. Hæc Speculator.

Quomodo sit intelligenda venditio ad certum mensuræ modum facta.

CAPVT XX.

DE hæc Couarruias libro *Prædicatorum quaestio- num cap. 3.* Antonius Gomezus Tomo 2. *variar. resolut. cap. 2. de empt. & venditione.*

Animaduertendum est, Res dupliciter vendi: aut enim venditur simpliciter species siue corpus rei, vt cum venditur fundus, & quicquid est in eo contentum; tunc enim non venditur ad certam iugerum mensuram. Aut venditur res ad certam mensuram; vt cum venditur fundus habens viginti iugera certo & definito pretio in singula iugera. Est consilans omnium opinio; cum rei corpus & species simpliciter venditur, quamuis causâ demonstrati- onis, facta sit mentio mensuræ, tunc vno & eodem pretio rem vendi nec auget, minuitque pretium debere, si pau- ciores, pluresue mensuræ, quam sint demonstrata, inuenian- tur: quando verò res venditur verbis conceptis ad certum mensuram inqum; tunc nihil ultra illam mensuram, quam us intra rei fines & terminos contineatur, in venditionem venit.

Primus casus est, in hunc modum verbis conceptis: vendo tibi fundum his certis ac nominatis finibus conten- tum, qui est viginti iugerum.

Hæc venditio dicitur facta simpliciter ad certum cor- pus siue speciem rei, quare ex mensura nominata, siue demonstrata non restringitur; & proinde venditur etiam si fundus tot iugera non habeat, minime cogitur lege ius- titiæ ad minuendum pretium, nec emptor ad suppiendum & augendum pretium, tamen si fundus iugerum mensu- ram excedat, ita vt plura iugera, quam viginti contineat. Ratio huius est, quia emptor & venditor contrahendo, non se referunt ad mensuram certam nominatam, sed sim- pliciter ad ipsum corpus fundi sui s. finibus conclusum: quare demonstratio viginti iugerum, falsa minime censetur, licet fundus pluribus, vel paucioribus iugeribus con- cludatur. Idem iuris est, si in venditione dicatur: vendo tibi fundum Cornelianum decem iugerum, his certis li- mitibus distinctum: tunc enim facta est venditio ad corpus fundi, non ad mensuram iugerum, vt ex multorum sen- tentia probat Couarruias *Capite citato num. 3. vers. Quarta species.* Item etiam ipse iudicat Couarruias, de venditione his verbis concepta: Vendo tibi fundum Cor- nelianum decem iugerum. Nec fuerunt appositæ, & nomi- nati fundi fines & limites, quia certo constabat inter em- ptorem & venditorem de ipso fundi corpore; & propterea venditio facta censetur ex fundi corpore, non ex mensura iugerum.

Alter casus est, cum venditio his verbis concipitur: vendo tibi viginti iugera fundi Cornelianum his certis limi- tibus circumscripti, hoc vel illo certo pretio in singula iugera. Vel si in venditione dicatur: Vendo tibi viginti iugera fundi Cornelianum: tunc enim venditio facta est ad certam mensuram, vt pote viginti iugerum; Quare si fundus non tot iugera contineat, venditor debet vel sup- plicite iugera, vel pretium minuire quod si habeat plura iugera, emptor cogitur vel pretium augete, vel restituere

venditori iugera, quæ mensuræ numerum excedunt quia vt que ad viginti iugerum mensuram, non ad ip- sam fundi corpus se retulit. Ita communis sententia Do- ctorum in cap. *Per tuas, de Donationibus & in l. Qui fun- dum, §. Qui agrum, ff. de contrahen. emptio.* Cuius legis verba hæc sunt: (Qui agrum vendebat, dixit fundi decem & octo iugera esse, & quod eius aduersum esset, ad singula iugera certum pretium stipularus fuerat, vigin- ti inuenta sunt, pro viginti deberi pecuniam respondit.) Ita lex.

De iusto, & legitimo rerum venalium pretio.

CAPVT XXI.

HANC Questionem tractauit S. Thomas in 2. 2. *quæst. 77. art. 1. Gabriel in 4. distinct. 15. quæst. 10.* Maior eodem lib. & distinct. *quæst. 41. Medina de Reb. restituens. quæst. 31. Sorus lib. 6. de iustit. & iure quæst. 2. art. 3. Nauar. in Manuali cap. 23. num. 78. & seq. Co- uar. lit. 2. variar. resolut. cap. 3.*

Primo quaeritur, An possit venditio sine pretio consi- stere? Clarus ita d. ceretur. An ad venditionis substantiam pretium spectet? Responso spectat sine dubio. *l. Inter pa- trem, & l. Paçta, ff. de contrahen. emp. & Insti. de empt. & vendit. §. pretium:* & pretium debet in pecunia nume- rata consistere. *l. Eleganter, §. Qui reprobus, ff. de Pigno- rat. act. & Insti. de emptio & vendit. §. I emptium.* Debet item pretium consistere in quantitate. *l. Naturalis, ff. de Prescriptiõ verbis, & ibi Glossa. Item Glossa in l. 2. ff. de Contrahen. emp.* Pecunia itidem accessit vt sit vlti- ma, & quæ in loco vbi contrahitur venditio, probata sit. *l. Imperatores, ff. de contrahen. emptio. l. Siferuus plu- rimum, ff. de legat. 1.*

Secundo quaeritur, Quæ ratione pretium constitui & taxari debeat? Respondeo primo non constitui pretium pro varietate rei naturali, sed pro vt res humanis com- modis & vsibus conducit, nam si natura rei æstimetur solum, plus valeret equus, quam gemma, & plus homo quam equus. *In l. Siferuum, ff. Ad legem Aquiliam & l. Pretia, ff. Ad legem Falcidiam,* (pretia rerum non ex af- fectu, nec vtilitate singulorum, sed communiter singulorum, hoc est, constituuntur, siue æstimantur.

Secundo pretium iustum non semper æstimatur ex vtilitate rei: nam res alioqui nitus viles, & comode plus valent aliquando. Tertio pretia considerantur ex communi omnium æstimatione; & ideo pro varietate lo- corum, temporum, populorum, & gentium, pretia rerum augentur, vel minuantur.

Tertio quaeritur, Quot modis in vniuersum soleat pretium constitui? Duobus: Aut enim lege, siue constitu- tione Principis, vel statuto Reipublicæ, vel edicto præto- rum, vel auctoritate Senatorum; Aut communi omnium æstimatione taxatur. Illud pretium solet dici legitimum, hoc est, lege positum, & constitutum: hoc verò Naturale appellatur; non quòd ex rei naturæ consistat, sed quod abique lege vlla ex hominum æstimatione communi po- uatur; ac proinde conuenienter naturali hominum ra- tioni, non affectui, vel arbitrio emptori, vel venditoris, aut Principis, Reipublicæ vel Prætoris.

Quarto quaeritur, Vtrum pretium rei alienius sit cer- tum & definitum? Volo dicere, An vt vulgo loquimur, in indiuisibili consistat. Respondeo: Pretium scripta lege po- situm, certum esse & definitum; ita vt si res plus ven- dantur, iustitia violetur. Pretium verò naturale res habet gradus. Aut enim est summum, aut medium, aut infimum. Vnde eadem res venditur iure, aliquando summo, vt iura decem argenteis; aliquando minimo, videlicet octo, al- quando medio, veluti nouem argenteis.

Quinto quaeritur, An sit iustum pretium, si res vendat-